

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Jánosi-utca 54. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt.

Postaköltségek egész évre . 2 frt.
fél évre . . . . . 1 frt.
ves szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb fel-szólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros petitors fogata . . . . . 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után . . . . . 30 kr

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai pósthivatal. Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Egy kis emlékeztető.

Búg a cséplőgép mindenhol, osztják a kékét a magot, az istenáldást, a gazda verejtékének szép gyümölcsét! Örül az ember szíve, lelke mikor azt a fénylő, nehéz, aczélos buzaszem látja bőven folyni a gépből.

Kora hajnaltól késő estig sűrűg-forog a sok munká: izzad a tikkasztó hőségben, de jókedvvel dolgozik, hisz most kapja kenyereit, mely oly édes a hosszú, dologtalan télen.

Csak a gazda nem tud egészen, igazán örülni az eredménynek.

Igaz, termett jó is, szép is, de hát miért nem termett több? Lement a búza ára; honnan kapja meg azt a sok pénzt, amivel fizeti az adót, cselédet, ami kell családjának és saját személyére?

Hát miért terem a külföldön sokkal több gabona egy holdon, mint minálunk? Miért nem lehetne nekünk is olyan termésünk, mint az angolnak, miért nem ad nálunk is egy hold 20 mértermázsát?

Ilyen s ehhez hasonló gondolatok zavarják nyugalmát, teszik ürömmé örömet.

Pedig van erre a bajra orvosság! Igaz, hogy lassan gyógyít, de biztosan gyógyít.

Van nekünk magyaroknak egy igen-igen rossz szokásunk, s ez az, hogy kapkodunk az ismeretlenhez, szórjuk a pénzt a külföldi roszért, s elhanyagoljuk vagy rossznak tartjuk azt, ami előtünk van, ami a miénk, ami valódi kincs.

Csak egyet mondjak!

A nyolczvanas években volt Magdeburgban, Németországban, egy nemzetközi árpa-kiállítás, melyet a sörgyárosok igen érthető okokból, sűrűn látogattak.

Ott volt Németország s a külföld szakembereinek legnagyobb része. Birálgattak, elemezték, a serfőzők válogattak a sok árpa között, melyik hát a legjobb? Végre egy árpa-faj mindnyájuk

figyelmét lekötötte. Dicsérték, kitüntették, első helyre tették, keresték a termelőjét, míg végre kiszült, hogy az bizony nálunk termett, régi magyarhoni árpa a *Hanna árpa*. Kapott első díjat, volt érte dicséret, s evvel aztán . . . megszűnt.

Itt is, mint sok mindenben, megmutatta a magyar, hogy: „*vagyok olyan legény, mint te*” . . . de azt már nem mutatta meg, hogy „*maradok is olyan, mint te!*”

Ezt csak példának hoztam fel, s nem akarom untatni az igen tisztelt olvasót ilyenféle dolgokkal, pedig tudnék még nehányat, mint mikor Berlinben egy háziasszonyka a konyha és élelmi kiállításon ugyancsak nagyot nézett, hogy egy magyar menyecske — ha jól tudom miskolci volt — széthuzta a magyar buza lisztjéből készült rétes-tésztát olyan nagyra, hogy elégott az asztal széleiről. — (Persze a német buza lisztjéből csak olyan eszima-talp vékonyságu tésztát lehet gyurni.)

Ez az, ami nekünk átok! Van megbecsülhetetlen jóságú gabonánk, s azt elhanyagoljuk.

A minőség tehát kitünő, csak a mennyiség, az nem elégíthet ki! Ezt a bajt kell orvosolni, s hogy ezt lehet, még pedig elég egyszerű eszközökkel, azt akarom itt leírni pár szóval.

Hiszem, hogy az igen tisztelt olvasók közül már sokan tudják e módot, s nem is mint receptet adom az alantakat, hanem mint *emlékeztetőt*.

Van egy jó közmondás: „egy szántás egy kenyér, két szántás két kenyér, három szántás . . . három kenyér”. Ez közmondásnak ugyan elég simplex, de sarkalatos elvnek, kiindulási pontnak nagyon is alkalmas.

Ha ezt a három szántást mi megadjuk a búzáknak, rozsnak, akkor a jó tanácsnak megvetettük alapját. Hogy mikor és hogyan végezzük e szántásokat, azt minden gyakorlati gazdának tudnia kell!

Másik fő kellék a vetőmag. Ez még eddig

nagyon mostohán volt kezelve, pedig ugyancsak megboszulja magát, ha nincs rá kellő gond fordítva. Igaz, hogy sajnálja az ember azt a gyönyörű szép szemet, a termés színe-javát elvetni, pedig csakis ebből a szép szemekből fejlődnek a szép kalászkok. Tegye magának minden gazda szabálylyá azt, hogy: *csak szép elődökből lesznek szép utódok*.

A legszigorubbán keresztülvitt osztályozás, rostálás és tisztítás okvetlen kellékei a vetőmag előkészítésének. Csak tessék azt venni, hogy egy jól kifejlesztett, egészséges buzaszem, melyben a gyenge kis csira számára van elegendő tápanyag, képes 3—8 kalászt is hozni, a mit gyengébb minőségű szemnél sosem fogunk tapasztalni, mert ott a tápanyagok a csirát nem képesek elegendő képen táplálni, s ha már a fő hajtás nem életképes, hogy legyenek a mellékajtások életképesek?

De meg a csávázásról sem szabad megfeledkezni. Az idej termés is megmutatta, hogy a csávázatlan búzában sok az üszög. Igaz, hogy a csávázás nem öli ki egészen az üszögöt, de azt mégis redukálja annyira, hogy alig észrevehető mennyiségben fog fellépni.

Sajnos, még mai napság is akad elég gazda, ki a csávázást haszontalanságnak tartja, mert mint már én is akárhányszor hallottam említeni, azt mondják, hogy ha nem csávázom a magot, van üszög, ha csávázom, akkor is van üszög, minek vesződjem hát?

Erre csak azt felelhetem, ha csáváztak, akkor roszul csáváztak, vagy ami szintén nem ritka eset, nem avval csáváztak, amivel kellett volna.

Számtalan kísérlet bebizonyította, hogy a legbiztosabb csávázó szer az egyszerű $\frac{1}{2}\%$ -os rézgálicz oldat. A mindenféle czimen és néven kereskedelemben hozott u. n. biztos csávázó porok nem érnek semmit, mert azokban rendszerint van kevés rézgálicz, igen sok közönséges hamu, só

T Á R C Z A.

Kirándulás a Balatonon.

A fürdői élet egyik kellemes kiegészítő részét képezik az időnként rendezni szokott kirándulások egyik-másik a fürdőhelyhez közelebb fekvő s megnézésre érdemes tájakra. Ugy van ez, azt hiszem, majd mindenütt — már csak azért is, mert a fürdőző közönség a varietas delectat elvének hódolva, nagyon is szereti az ujabbnál-ujabb szó-rakozást. Erre pedig a kirándulások nagyon kedvező alkalmat nyújtanak, különösen némely e célra már természeti fekvésöknél fogva, mintegy praedestinált vidékeken. Méltán első rang illeti meg ezek között Balatonfüredet, hol a természet szépségei, ugyszólván ellenállhatlan erővel vonzák az embert, hogy a magyar tengeren végig hajókázva, saját szemével gyönyörködhessek a magyar Pet-rarka által oly elragadóan megénekelte remek tájakon. Nincs is talán fürdővendég itt, a ki ezt elmulasztaná. Hiszen a nélkül a balatoni fürdőzés annyi volna, mint Rómában lenni s pápát nem látni.

Régen vágytam magam is egy ilyen kirándulás gyönyöreit élvezni, s a mint társaságunk harmadik tagja a bérezes Gömör Rimavölgyéről megérkezett, nem is késlekedtem eszmém előterjesztésével. Proposition triasunk körében általános helyeslésre talált. Eppen ez ügy érdemleges tárgyalásával foglalkoztunk a múlt hét egyik estjén a Deák Ferenc sétányon, midőn előttünk terem Vadnay Béla veszprémi ügyvéd, minden jónak lelkes harczosa, vagy hogy „szombatias” hasonlatban fejezzem ki magamat, — a fürdői társasélet dr. Szabó Samuja — bár kissé fiatalabb kiadásban. Ez a bemutatás a „Gömör-Kishont” olvasói előtt, ugy hiszem, föl ér egy két hasábos jellemzés. Egyéniségének rajzolását tehát bátran mellőzhetvén, velős dictióját idézem, mely hangzott ekképen: „Holnap a Barosson Hévizre rándulunk. Remélem, lesz szerencsénk!” S ezzel a jelszót kiadva, tovább sietett, a mint ez egy szakmájában otthonos fürdő-kolomposhoz illik, kinek nincsen ám vesztegetni való ideje. Mintha csak a szívünkbe látott s a gondolatunkat leste volna el, ugy hatott reánk lakonikus toborzója. Előre is örvendve a társas kirándulás kínálkozó gyönyöreinek, tértünk nyugalomra, hogy reggel a kikötőben pontosan megjelenhessünk.

Másnap reggel a meghatározott órában a parton volt a kiránduló csapat, mintha csak mind megegyőzően jól fegyelmezett katona lett volna. A Balaton kékes-zöld tükre ott himbálódzott már a nagy Baross miniszterrel elnevezett hatalmas gőzös utra készen. Néhány pillanat s a mintegy 90 tagu társaság a fődélzetlen elhelyezkedve a hajó fűlsíkítő fűtlye után rázendített fürdő-banda vidám nótája mellett kezdetét vette a balatoni kirándulás. Apropos — fürdői banda! Ennek vezetője nevezetes ám — legalább ott Füreden; azért hát közbevetőleg nem hagyhatom megjegyzés nélkül. A fürdőben ugyanis két primást ismernek. Az egyik az általános tisztelőnek örvendő Vaszary Kólos *herceg* primás. A másik a részleges dédelgetést élvező Kiss Janesi, vagyis mint őt pajzán szójátékkal némelyek elnevezték, a „*herceg*” primás! Magsugom azt is, bár némi indiszertit követek el vele, hogy azon „némelyek” a közönségnek nem az erősebb neméből kerültek ki. Sőt az itteni eseebebecsárus „Wienerin,” mint a fürdő élő famájának, finom portekái között a „*herceg*” primással kapcsolatos nem egy-két apró kalandoska is van raktáron . . . Nohát ennek a specialis primásnak kedves zenéje kísért az utra, melynek hallatára a felkelő nap arca is mosolygott a jó kedvtől s játszi sugarai bearayozták a még szunnyadni látszó magyar tengert. A jó idő által is fokozott kedélyhangulatban hagyta el a hajónk a kikötőt, hogy az csakhamar a természet bűvös-bájos panorámáját tárja szemünk elé.

Az elragadóan szép tájképek sorát a két tornyu Tihany félsziget nyitotta meg magas sziklaparton emelkedő kolostorával és templomával, melynek kriptájában immár kilenczedszázad óta pihennek I. András királyunk hamvai. A zöldelő hegyoldalak egyikének tetejéről kandiál ki a náddal fedett „Garay-kunyhó”, elnevezve a jeles költőről, kinek ez nyaranta kedvenc tartózkodási helye volt. A rajta levő felirásból olvashatólag, meglátogatta ezt koszorus regényírónk Jókai is. E kunyhótól valamivel feljebb a templom irányában hallható a maga nemében páratlan tihanyi visszhang. A népege szerint Rohánnak, a félsziget egykori várurának szép, de gonosz lelkű Horka leánya lett büntetésből arra kárhoztatva, hogy sziklasírjából felelgesen mindazoknak, kik e tájat meglátogatva ezüstcsengésű hangjával enyelegni óhajtanak. Az echó azonban tisztán csak szélesebben hallható; de

ilyenkor aztán „Tihanynak riadó leánya”, amint a költő elnevezte, oly kedvesen zeng felénk, mintha valóban tündéri lény szólna hozzánk. Szerencsénk volt bűvös hangját élvezni, a midőn a Szózat következő két sorát: „Hazádnak rendületlenül légy hűve, óh magyar!” teljesen érthetőleg kiáltotta vissza. Ránk rimapartiakra nem kevésbé érdekes Tihanynak egyik déli hegyoldala, melynek sziklafalai a Balaton felett nyulnak a magasba. A kalauz előadása szerint ez azon hely, honnan 20—25 évvel ezelőtt egy fiatal huszártiszt fogadásból lóháton a Balatonba leereszkedett s azóta a nép „Huszár utjának” is hívja. Mi tudjuk, ki volt a bátor tovas s büszkén is emlegettük, hogy földünk volt.

Nyolcz óra felé járt az idő, mikor Barosson a Balaton hullámain szeldesve, a somogyi parton levő Boglár közszéknél pár perczre kikötött. Ezalatt alkalmunk nyílt a somogyi partot is közelebről áttekinteni, melyek többnyire lankás halmokból állanak, itt-ott egyes kimagaslóbb hegyekkel, melyekről a tulsó partokra gyönyörű kilátás nyílik. Innen eredt azon mondás, hogy „Zala Somogyból nézve szép”.

A sudár jegenyekkel szegélyezett somogyi partoktól nem sokára elterelte figyelmünket a zalai partok felé visszakanyarodó gőzös, mely óriás kerekével azután folyton a zalai Balaton hullámain szántotta. Midőn a kies fekvésű Szepezd fürdőhelyet oldalvást hagyva Révfülp felé közeledtünk, akkor rohogott el a somogyi partokon a vasúti vonat. „Mi az ehhez képes!” kiáltott fel beszélgető társunk, egy humoros órag pap. „Ott az ember csak hering; itt van az élet!” S e néhány szó kellően jellemzi a kétféle utazás közti különbséget. A magyar tenger testet üdítő s lelket vidító levegőjét tele tudóval élveztük hajónk fedélzetén, midőn Révfülp mellett a szárazon befel nem messze távolban feltűntek szemünk előtt az u. n. „Vörös barátok klastromának” romjai, melyekről a falusi nép ajkán nem egy monda kering. És tulajdonképen csak ezután következtek meg azon regényes tájak, melyek a Balaton partvidékét földi paradicsommá varázsolják s melyeknek szemlélése soha nem érzett kéjjel tölti el a természet szépségei iránt fogékony lelkeket. Ott látjuk magunk előtt a Balaton egy kicsinyke öbölhöz hasonló beszőgelésénél, magában álló, esonka kúpalaku sziklaormon Czobáné hajdani várkastélyát. Kimagasló romjai mind

és szemét, s e mellett jó drágán kell megfizetni a gazdának. Maga a csávázás úgy történik leg-helyesebben, ha egy kádba töltjük az elvetendő magot s arra öntjük a 1/2%-os rézgálic oldatot, úgy, hogy az oldat a magot mintegy 15—20 centerre fedje. Itt ázzon a mag legalább 12 órát, mely idő alatt többször felkavarandó s az oldat felületére felszállt üszögös magvak eltávolítandók. Ezután a magot kiürítve legalább 6 óra hosszat vékonyan eltergetve száradni kell hagyni.

A többi csávázási mód nem sokat ér, az csak olyan irott malaszt, ami nem art, de nem is használ. — Erősebb oldatot nem kell venni, mert ez sok magban megöli a csiraképeséget, elég 100 kgr. vízre 1/2 kgr. rézgálic.

Most jönne végre a vetés!

Itt szoktak a gazdák gyakran hibázni, mert ez a fontos művelet nemesak szakértelmet, hanem gyakorlatot is igényel.

Az a csávázott mag hat órai száradás után is még sokkal nagyobb térfogatot foglal el, mint csávázás előtt s gyakran megjárja a gazda, aki ebből is csak annyit vet el, mint a csávázatlan magból. Legalább 20%-al többet kell vetni a csávázott magból, mint a csávázatlanból, vagyis ahol eddig 100 litert vetettek, ott csávázás után ugyanazon területre 120 litert kell vetni, ha azt akarjuk, hogy rendes és sűrű legyen a vetés.

Ami a vetés idejét illeti, azt meg épen nagyon jól kell megválasztani. Inkább korán mint későn. A korai vetés még ősszel jól megbokrosodván, a telet sokkal jobban kiállja, mint a késői gyenge vetés. Különösen fontos ez a rozs-nál; mert ha a rozs ősszel nem tud megbokrosodni, akkor az ritka is marad, hamar indulván szárba, nincs ideje a megbokrosodásra. Azért a rozsot szeptember hónapban okvetlen el kell vetni ha azt akarjuk, hogy jó termésünk legyen. A búzának van ideje október végeig is, de azért ezt is csak minél hamarabb a földbe!

Itt a gömörmezei talajokon a vetés mély-sége lehető esekély legyen, mert a kötött földben ugyanis nehezebben indul a mag csirázásnak.

Ha pedig minden megtörtént s a buza meg rozs szépen megerősödtek, akkor a gazda vi-gyázzon, hogy a tél tönkre ne tegye vetéseit. A megerősödött vetés a fagynak meglehetősen ellent áll, de nem úgy a hónak, mely alatt könnyen kipállik. Ez történik különösen akkor, midőn nagy a hó, s nappal a teteje megolvad, mely vízréteg éjjel át megfagy. Az így képződött jégkéreg azután elzárja a növényektől a levegőt s azok azt nélkülözvén, tönkre mennek, elrothadnak.

Mikor a gazda azt látja, hogy nagyon meg-tömődött a hó a vetésen, akkor azt szellőztetni kell, aminek legegyszerűbb, legjobb s legbiztosabb módja az, hogy az összes jármos ökröket végig hajtjuk a táblákon, ügyelvén arra hogy ne egy-más nyomában járjanak. Ezek a hó felső fagyott kérgét betörik, a megülpedett hó pelyheket szétrugják s készen van a szellőztetés. Én is több ízben alkalmaztam ezt, s mondhatom sohasem bántam meg.

megannyi mesebeli óriás megkövült alakjait bővölik élénk. Emlékeztünk önkéntelenül téved a mult időkbe vissza s a szellő susogásában hallani véljük a Kisfaludy által oly kedvesen megénekelt „vitéz László s a szép Rózsa” szel-mi vallomásait. Nem is esoda, ha a regék világában képzeljük magunkat. Hiszen alig vesszük le szemünket Csobánékról, már is Szigliget rommaradványai tűnedeznek elő, regélve ősidők édes-bús emlékeiről. És míg ezeken lelkünk elmereng, észrevétlenül szemben találjuk magunkat a regényes Badaesony „borágkoszorúza” hegyével. Megittasul képzeletünk. Látjuk gondolatban a szüretelő leventéket kedvesek karjain előttünk ellebegni, mint va-laha, mikor a badaesonyi híres szüreteken a lantos szerint:

„Harsogtak a tárogatók,
A hegedők zengének;
Szólt a duda, tapsolt a táncz,
S a sarkantyúk pengének.”

És képzeletbeli látományunk mintha legalább rész-ben valóság lenne, úgy tűnik fel, a mint hajónkon a többnyire Zala, Veszprém és Somogy virágaiból fűzött hölgykoszorúra esik tekintetünk. Hogy is ne?! Mikor a esillagszemű menyecskeket a keeses Vadnayné s az „is-teni” Blaháné, a rózsá arezu leányokat pedig ugyancsak ennek „angyali” Sárkájá vezérli. Azok között folyik a szellemes tries-trags; emezek közt meg a „titkár,” (secre-tair) nevű játék. És e közben sajátságos véletlen folytán épen az én naplőczeruzám jár körös-körül az apró kaesók-ban a játszi szavak feljegyzése végett. Búska is azóta az én czeruzám! Repül ez alatt a szárnyas idő s vele hajónk is. A szebbnél-szebb nyári lakoktól tarkáló Bada-esonytól kissé észak-nyugati irányban magas sziklatetőről bukkannak elő a távoli homályba borultán Tátika romjai. Ezek között hallatja a népmonda szeriff Karácsony éjje-lén kinos nyűszörgéseit a gonosz mostoha, büntetésül azért, hogy a vár urának első nejétől maradt leányával, a szegény Manczival oly kegyetlenül bánt, a mint ennek szivrendítő esetét a Balaton vidékének halhatatlan költője megható versékben zengi el.

Badaesony s a mellette két oldalt magasló hegyek az említett regés váromladékokkal, a balatoni partvidék legbájosabb részletét képezik, melyhez szemtanuk állítása szerint csak a Como tó környéke hasonló, de természeti szépségeiben ez sem mulja felül. Könnyen érthető tehát,

Ezeket akartam mintegy emlékeztetőül fel-hozni, mert ezek adják meg a terméstöbblet első és fő factorát.

Ha lelkiismeretesen keresztül tudja a gazda ezt vinni, akkor megvagyok róla győződve, hogy a legközelebbi eséplésnél már jobb kedvvel fogja nézni, hogy önti a gép a magot, Nem mondtam újat, nem irtam receptet, mert erre vannak sok-kal hivatottabb szakemberek; csak azt irtam le a mit magam és számos más dunántúli gazdával együtt megtettem s egész nyugodtan bevallhatom, hogy evvel az eljárással a termés-hozam a ba-donyi földeken is felment magyar holdanként 6 mázsáról 9-re, átlagot számítva négyféle gabona nemből.

Igaz, hogy még más tényezők is működtek közre, de arról majd máskor.

Labor praebet, quod natura negat!

Ifj. Sporzon Pál.

Ethey Károly.

A lefolyt félévben bíróságaink kebelében jelentékeny személyváltozások történtek.

Új emberek jöttek s a régiék mentek.

Ezek közt közeletünk egy tiszteletreméltó alakja is távozott a rimaszombati kir. járásbírósi kebeléből: Ethey Károly kir. aljárásbíró; a közeletet nyilvántartó szere-pünknek nem felelnék meg, ha róla elismerést s kitün-tetést érdemlő közszolgálatáról nem emlékeznénk meg ez alkalommal, midőn hasznos, buzgalmas, becsületes, szak-értő közszereplés után a forum publicumról telépni és nyugalomba vonulni látjuk.

S ha a polgárok tiszteletükkel fejezik ki elismeré-süket, a sajtó úgy, hogy az erényekben gazdag életét a nyilvánosság előtt rajzolja.

Ennek a kötelességnek teszünk eleget, midőn róla a következőkben megemlékezünk:

Ethey Károly a megyénkbeli Szuhafőn 1823. decz. 12-én született. Édes atyja, ki itt református lelkész volt, nagy gondnal neveltette a szép és nemesért lelkesülő ifjút.

Középiskoláit Rimaszombathán, Losoncban, Késmár-kon és Sárospatakon végezte, a jogtudományokat 1845-beu Késmárkon fejezte be kitünő sikerrel.

A jogtudományok mellett a hittudományokat s phi-losophiát is tanulta, mint benevolus auditor.

Az elméleti ismeretek gazdag tárházával fegyver-kezve fel lépett ki a gyakorlati jogász életpályára, s nemes törekvése 1846-ban a megyéhez vezette, hol Szentmiklóssy Antal alispán mellett szerezte meg az akkor még egye-sített közigazgatás és bíráskodásban az első gyakorlatot.

Ambíciója azonban nem engedte nyugodni, s 1847-ben már Pesten van ügyvédi gyakorlaton, majd rövid időre reá a királyi táblán mint jegyző működik. 1848-ban a nagy parlamenti harcok őt is az országgyűlés izgal-mas tanácskozásai felé vontatták, s ha ifjúkoránál fogva mint országgyűlési képviselő meg nem jelenhetett a Pozsonyi országgyűlésben, megjelent mint gróf Andrassy Manó, Tornavármegye követe oldalán működő országgyű-lési irnok!

De a parlamenti tanácskozások mellett sem feled-kezett meg jogászqualificatiójának befejezéséről, s 1848 márczius 29-én, a legmozgalmasabb s hareziasabb napok egyikén kitüntető sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát.

Midőn pedig a jogász nemzedék is a tollat karddal cserélte fel, ő is ott volt, hol hívott a haza.

A 48-iki harcok után visszatért megyéje székhelyére, s a város közügyeinek szentelte működését, 1852. évtől 1861 évig a városi tanácsosi, majd főkapitányi hi-vatalokat viselvén; 1861. évtől pedig az akkor megalakult városi törvényszéknel mint tanácsos szerepelt, mig-nem

hogy a remek tájak szemléletében elmerülve, merengé-sünkből csak akkor ocsúdtunk fel, midőn tizenegy óra felé hajónk fitytye Keszthelyre érkezésünket jelezte.

Ez az utolsó hajó-állomás a Balaton dél-nyugati részén. Minthogy azonban a társas kirándulás végelzija nem ez volt, itt meg sem állapodtunk; hanem a készen álló kocsikra átlvén tengelyen folytattuk utunkat, Keszthelyen keresztül, az ettől nem messze fekvő Hévíz gyógy-fürdőbe. Kocsink a város főutczáján haladván, alkalmunk volt, habár csak futólagosan is megismerlenni gróf Fesz-teties Thasziló igazán fejedelmi palotáját, az azt övező roppant terjedelmű parkkal együtt. Ezen modern stílus-ban emelt s a maga nemében pompás kivitelű collossalis épület a Balaton felé néző kupolával s hatalmas középső tornyával méltó büszkeségét képezi a külömben is esinos külsejű Keszthelynek. Nagyságára nézve elég annyit tudni, hogy benne 365 szoba van s így boldog tulajdo-nosa, ha épen kedve tartja, az év minden napját más-más szobában töltheti. Pompáját tekintve, pedig bátran állitható, hogy Budapest fő- és székvárosunk egy palotája sem hasonlítható hozzá. Nem hiába mondta Bismark, itt időzése alkalmával a vendéglő házi urnak, hogy kasté-lyát Európá nem egy fejedelmé megirigyelhetné. Hja, ilyen lakása csak egy magyar nábobnak lehet.

Jó félórás kocsikázás után, melyet meglepően szép jegenye-fasoros uton tettünk, déltájban érkezett társasá-gunk a barátságos szőlőkű Hévízre, a hol — előre bejelentve lévén kirándulásunk — szívélyes fogadtatásban részesültünk. Rövid ideig tartó respirium után, miattal kissé rendbe hoztuk magunkat, asztalhoz ült a látogató csapat és az izletes ételek s italokban nem szűkölődő ebéd, valamint az azt követő kedélyes beszélgetés kelle-mességei által testileg úgy, mint szellemileg felüdülve láttunk hozzá, a gyógyhatásáról messze földön híres für-dőtelep megtekintéséhez Valóságos esoda a mintegy hat holdnyi területű, melynek vize ottlétünkör 28 fok meleg volt; de hőmérséke nyert értesülés szerint, 32 R. fokra is fölemelkedik és a leghidegebb téli időben sem száll le 18 foknál alacsonyabbra. Táplálékát a tó fene-kén lévő hóforrások szolgáltatják. A viznek erős kén-szaga van, melyet a tó közepén épülő fürdőházakhoz vezető hidon magunk is egészen jól kiérezünk; a mint hogy kezünkkel a víz hőmérsékéről szintén közvetlen meggyő-ződést szerezünk.

Gömör-Kishontmegyék 1867-iki tisztújító gyűlésén a kishonti járás szolgabírójává választatott.

Közmelegedésre viselte ezen tisztséget is, mig-nem 1871. év deczember 20-án a bíróságok szervezése alkal-mával tehetségei, szorgalma s becsületessége teljes elis-merésül a rimaszombati kir. járásbírósnál kir. albi-róvá nevezetett ki.

21 évig viselte szakértelemmel, ma már ritkító szor-galommal ezen állást, átélve ama korszakot, midőn a bíró napról-napra újabb törvényalkotásokkal állott szembe, melyeket előzmények nélkül sok nehézséggel maga volt kénytelen az életbe átlpántálni, helyesen felfogni s al-kalmazni, értelmezni úgy, hogy minden egyes hivatását helyesen felfogott bíró a lehető legnagyobb mértékben volt a törvény keretén belül a jogalkotó.

Egy új intézményt új intézményekkel életképesé-tenni! És ezen harcok közt foglal helyet Ethey Károly is, ki annál több büszkeséggel nézhet vissza a multjára, de főképp bírói multjára, mennél inkább volt azon kor, a melyben érintetlen jellem és becsülettel élt, a folytonos átalakulások s merész reformok korszaka, a melyben a nagy tömeg magát ki nem ösmervén, az a corruptióra a visszaélésekre s megvesztegethetőségekre oly sok alkalmat nyújtott.

Jellemnél csak szerénysége volt nagyobb, mert csak egyedül ez indokolhatja, hogy 21 évi sikeres bírói működés illetve 40 évi buzgó közszolgálat után mint albirót érte a nyugalmaztatás.

És bármennyire is nehéz megválni harezterétől a nemes harezosnak, áll az is, hogy munka után édes a nyugalom. — s mi kívánjuk, legyen neki az édes, még nagyon sokáig édes, melyet tegyen még édesebbé, gaz-dag tapasztalatainak időközönként a társadalmi életben ezental még könnyebb érvényesítése.

§.

Ifj. HEGYESSY SÁNDOR.

(1850—1892)

Bár nem éppen váratlanul jött, mégis idegrázó tragikumával mindenkit megdöbbentett azon irtozatos eset, mely megyénk több — kiválóan tiszteletreméltó — esa-ládját sujtotta e napokban az ifj. Hegyessy Sándor esoltói földbirtokos és ügyvéd hirtelen, erőszakos halála által. Egy még férfi ereje teljében, a legboldogabb családi élet, közbeesüléssel környezett társadalmi és egyéni po-zitio köreiből szinte a halál fufangosságával, orozva ragadta ki őt tőlünk egy sötét végzet, melynek árnyéka már évek óta ott borongott a esoltói családi fészék nyu-galmas berkein, s egy szerető, ragaszkodó család aggódo lelkületén.

Ifj. Hegyessy Sándor azon két évtized alatt, melyet megyei társadalmunk köreiben átdolgozott, jóformán napról-napra emelkedett a közbeesülés és köztisztelet te-kintetében, melyet ernyedetlen szorgalma, szeretetreméltó egyénisége, szerény férfiassága és mindenekfelett kifügá-s-talan jelleme által mindenkor, minden irányban megér-demelt. Jogi tanulmányainak befejeztével az egy éves önkéntesi szolgálat eredményeül a közös hadseregben hadnagyi rangot nyert. Korán, alig 23 éves korában 1873-ban megszerezvén az ügyvédi oklevelet, Rimaszom-batban telepedett meg, hol csakhamar mint kitünő jogász, keresett ügyvédi irodát tartott, s mint az akkori megyei fiatalágnak egyik példányszerű alakja, társadalmi téren is áldozott a közügyeknek, s többek között a megalakult tüzoltó-egyletnek egyik lelkes paranesnöke, a helybeli működvelő társaságnak pedig faradhatatlan tagja volt. Sikeres pályafutását a Bosznia és Hercegovina okkupa-tiója szakasztotta rövid időre félbe, mikor is az okkupa-tióban mint hadnagy ő is diesteljes részt vett; s ebbeli katonai élményeinek elbeszélésével, melyeket szikrázó szelleme, és élénk phantasiájának fénye ragyogott be, nem egy kellemes órát szerzett azon társaságoknak, melyek körében annyira kedvesen látogató vendég volt mindig. Az okkupa-tió befejeztével a hadseregben főhadnagyi rangot nyert. Hazatérvén a hadjárattól, szíve őszinte érzelmei

Különös tulajdonsága a hévízi tónak az, hogy kü-lönben kristálytisza vize a legesekélyebb légváltozást is már napokkal előbb mintegy megérzi s ilyenkor ön-magától felzavarodik, a mely tünete folytán a legtermé-szetesebb időjelzőül szolgál. A nehézkés járásu s botráta-maszkodó nagyrészt öreg furdővendégek látása pedig mind-járt sejteti az idegen előtt, hogy a tó vize a köszvény és különféle csuszos bántalmak gyógyítására alkalmas. É furdő vize szabadította meg rheumatikus betegsége gyöt-releimből Károly veszprémi püspököt is, a mint ezt az általa szerenesés meggyógyulása emlékeül Isten dicsősé-gére emelt kis kápolnában olvasható pásztorlevelében ön-maga hirdeti. A százados platanok és nyárfák árnyában vezetó sétány mellett van a szintén kántartalmú „feneket-len kut,” melyet azért neveznek így, mert mélységét meg-mérni eddigelé állítólag még nem sikerült. A furdőtele-pet környező erdős hegy megtekintése után a rendelke-zésre álló idő eltelvén, a vendéglős udvariasságából a tó szintén speciális lilium-féle fehér virágaival feldisztett társaság délután 3 órakor ismét kocsikra szállt, hogy a Keszthelyről négyóra tíz perczkor visszainduló hajóhoz kellő időben megérkezessünk.

Hajónk ugyanazon tájékok mellett hozott bennün-ket, a melyeket odamenet délelőtt már láttunk, és mégis, mintha az alatt a pár óra alatt még vonzóbbá változott volna az előttünk már nem ismeretlen partvidék. Ezt egyrészt az okozta, hogy most visszatérőben különböző oldalokról nyílt alkalmunk megismerlenni azokat a bájos képeket, melyekben délelőtt gyönyörködtünk. Másrészt pedig később nagyban fokozta a hatást a leáldozó nap aranyugarainak a hegyesuesokon s a Balaton fodros hullá-main megtörődött phantaszitikus visszfénye. S az es'alkony leszálltával a nagyszerű látvány nemesak nem vesztett pompájából, sőt inkább csak nyert szépségében, a mint a hegyek oldalain s a partok hosszában egymás után gyultak ki a pásztor- és halásztüzek káprázató esillamaik-kal zománcozva a bájos környék egyes pontjait. És hogy még nagyobb legyen az illúsió, főlharsant a dal és zene s az andalító hangok kíséretében öreg este kö-tött ki hajónk a magyar Miramareban, Balaton-Füreden, hol egy kellemesen eltöltött nap kedves emlékeivel gaz-dagabban hajtottuk fejünket édes nyugalomra.

Doctor Patiens.

szertint oltárhoz vezette megvénk egyik legszebb leányát Farkas Abrahám földbirtokos leányát Farkas Jolánt, kivel 13 évet élt át zavartalan, tiszta családi boldogságban. Hogy mennyire rajongott a családi élet esendje és boldogsága után, leginkább mutatja az, hogy még Rimaszombaton is esendesebb élet után vágyott s mintegy tíz év előtt Csoltóra vonult, hol az ügyvédi gyakorlat mellett — mely különösen a rozsnói káptalan és a tornalliai takarékpénztár jogszolgálatában kulminált, — legtöbb idejét kedvenc szenvedélyének, a csillagászat tanulmányozásának, szentelte.

S talán a szélsőségek és végtelenségek kutatása volt a tulajdonképeni ok is, mely az ő — különben világos, tiszta tekintetű — elméjére lassan-lassan homályt borított Belemélyedve Uránia végtelen rendszerének szemléletébe, a számok iszonyu tömegeit halmozva egymásra, s elkáprázva azon óriási arányoktól, melyekben a mindenség világi korlátalanul rohannak: kicsinyes földi perpatvaraink önkénytelen összehasonlítása megzavarta agyát, melyben már évekkel ezelőtt kezdtek mutatkozni a rendellenes működés szomorú tünetei.

Aggódó, szerető családja gyöngéd gondoskodással mindent megkísérelt az iszonyu kör gyógyítására, egyik gyógyintézetből a másikba vitte, s mikor a mult őszi határt, mind maig egészen úgy látszott, mintha a tudomány csakugyan diadalmaskodott volna betegségén. Kedélye újra friss, eleven, testi conditioja teljesen normalis volt, s mindenki megújult reménnyel üdvözölte a társadalmi érintkezésekben a közkedveltségnek örvendő, derék férfit.

Azonban minden szép remény füstbe ment. A borzasztó kör csak elrejtőzött, hogy annál rettenetesebb alakban nyilatkozzék meg újra. F. hó 20-án reggel egy fegyverdurránás zajára siettek be övéi a dolgozószobába, hol átlőtt fejjel, vérben haldokolva találták meg. Utolsó levelében meghatón búcsúzik családjától, ős atyjától idb. Hegyessy Sándortól, kit egyetlen fiának elvesztése egészen lesújtott. A szerencsétlen, derék férfi öngyilkosságának okát is adja: levelében maga elmondja, hogy azt hiszi, mikép betegsége végkép gyógyíthatatlan; s ezért lemond a további küzdelemről.

A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

„Mezőhegyesi Hegyessy Sándor mint apa, Farkasfalvi Farkas Jolán ifj. Hegyessy Sándorné és gyermekei: Jolán, Róza, István; az összes rokonság nevében is fájdalomtól sujtott szívvel jelentik a forrón szeretett fiu, férj és atya: Ifj. Hegyessy Sándor köz- és váltóügyvéd, megyebizottsági tagnak folyó hó 20-án, élete 42-dik, boldog házassága 13-ik évében, váratlanul történt megrendítő halálát. — A kedves halott hült tetemei hét-főn, f. hó 22-én, d. u. 4 órakor fognak Nagy-Csoltón, a r. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és a sírkertben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise-áldozat a következő napon lesz a mindenhatóknak bemutatva. — Nagy-Csoltó, 1892. év aug. hó 20-án. — A béke angyala viraszdon áldott porai felett!”

A temetés folyó hó 22-én óriási részvét mellett ment végbe. Megvénk s különösen Tornallja környékének intelligentiája, a rokonok, jó barátok és tisztelők bánatos serege állotta körül a korai ravatalt, melyen egy munkás, derék, jellemes, igaz ember holtteste nyugodott. Legyen áldott emlékezete!

Helybeli hírek.

*** **Ő Felsége a király** 62 ik születésnapjának városunk polgársága f. hó 18-án szép ünnepet szentelt. A középületek nemzetiszín lobogóval voltak földszítve. A róm. kath. templomban ez alkalomból ünnepélyes Te Deum tartott. Mézáró s Bálint esperes-plebános pontifikálása mellett. A Te Deum a városunkban székelő igazságügyi és közigazgatási hatóságok csaknem teljes számmal megjelentek. — Rozsnyon hasonlóképen szokott loyaltással ülték meg az évforduló ünnepét. A római katólikus templomban megtartott hálaadó istentiszteleten Schopper György megyés püspökkel élén a város papsága csaknem teljes számban részt vett. Az ev. ref. templomban végbement isteni tiszteleten Kovács Andor s. lelkész sikerült ünnepi szónoklatot tartott. — Kokován szintén tartott ünnepélyes magyar nyelvű istentisztelet, a melyen a községi előjáróság, esendőség stb. testületileg vett részt.

Kossuth-ünnep Rimaszombaton. Nagy hazánkfiának kilenczvenedik születése napján minden városban és jelentékenyebb községben ünnepélyeket rendeznek a hazafias érzelmű polgárok. E tekintetben hazánk szék- és fővárosa jár elől, hol a rendező-bizottságba több országos képviselőt s a város legtekintélyesebb polgárait választották be. Az országos Kossuth-ünnepélyeknek fénypontja azonban Talyán lesz s abban a templomban fog lefolyni, melyben szabadságharcunk legdiesőbb alakját a keresztviz alá tartották. Városunk sem akar elmaradni az ünneplők sorából s ha már annak idején a nagy számúzott irányában képviselőtestületünk semmiféle alakban sem fejezte ki halálját s tekintve azt, hogy ez idő szerint sem mozognak ott, a honnan a mozgalom megindítása legilletékesebb volna: egyelőre az új életre ébredt dalegyesület vállalkozott arra, hogy szeptember 19-én szélesebb körű ünnepélyt rendezzen. A részletek még nincsennek megállapítva, de a bizottság az ünnepély programjának összeállítására már kiküldetett; e bizottság a kaszinó és polgári kör elnökeivel is érintkezésbe lép, hogy esetleg ez erkölcsi testületek közreműködésével egy nagyobb szabású Kossuth-ünnepély rendezessék. Egy ily nagyobb szabású ünnepély tartására legalkalmasabb volna a *Főtér*, oly célból, hogy ott polgárságunk apraja nagyja nem-és rangkülömbőség nélkül megjelenhessen.

Szent-István napja A helybeli fényesen restaurált róm. kath. templomban az első magyar király emlékünnepét a törvényszéki, megyei és városi tisztikarok jelenlé-

tében nagy misével ülte meg. Ezt megelőzőleg *Podiesck Rezső* új káplán tartott szentbeszédet nagyszámu közönség előtt, melyben a szent király életéből vett példákkal igaz magyar hazafiságra buzdította a hívőket. — Augustus 20-át Kokován is megünnepelték a róm. kath. templomban. Főt. Bukovina Antal plébános segédlettel végezte az isteni tiszteletet, mely alatt tisztán magyar énekekben gyönyörködtek a jelenvoltak. A fényes isteni tisztelet a „Hymnus“ elénkésével véget ért. Este felé a kokovai intelligencia a savanyuviznél barátságos összejövetelre gyűlt egybe, a hol késő estig családi kört képezve mulatott.

*** **Halálozás.** Hertsko Bertalan helybeli órási és ékszerésznek szeretetreméltó fiatal neje f. hó 19-én hajnalban hosszas szenvedés után elhunyt. A mélyen sujtott férj gyászában a korán elköltözött fiatal nő számos tisztelője osztozik.

Ajándék a rimaszombati dalegyesületnek. Az 1882-iki országos dalverseny alkalmával Debreczen városza a versenyben részt vett dalegyesületeknek ajándékozta Dr.

Zelizy Dániel által szerkesztett „Debreczen sz. királyi város egyetemes leírása“ című művet. A majdnem ezer oldalra terjedő könyvet, Rakottyay Lajos könyvkötő a rimaszombati dalegyesület számára, díjtalanul bekötötte. A dusan aranyozott, ezüstös sarkokkal és kék moiré-selyem alapon ezüst ezimnyomással ellátott fehér disznóbőr kötési könyv valóságos remeke a könyvkötő iparnak, mely készítőjének izlését és ügyességét egyformán dicséri. A szép munkát az érdeklődők megtekinthetik a városháza melletti ujon nyitott könyvkereskedés kirakatában.

Üzletmegnyitás. A rimaszombati kereskedőtestület egyik fiatal rokonszenves tagjának Heksch Bertalannak lapunk mai számában közölt fenti című hirdetésére felhívjuk az olvasó közönség figyelmét. A fiatal ember a kereskedelem terén évek hosszú sora óta szerzett alapos ismeretei és teljes szakértelme révén méltán megérdemli a közönség pártfogását.

Felelős szerkesztő: **Lőrinczy György.**
Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.

A t. szülők figyelmébe!

Az iskola-idény beállta alkalmából van szerencsém a m. t. közönségnek becses tudomására hozni, hogy helybeli

könyv-, papir- író- és rajzszerek-kereskedésben

az összes iskolákban használt tankönyvek a legújabb kiadásokban s a legjutányosabban mindig kaphatók.

Kedvező, tömeges bevásárlásaim azon kellemes helyzetbe juttattak, hogy az összes iskolai író- és rajzszereket, az előirt minőségben, bárkinél olcsóbban adhatom. Más iskolai és irodai felszerelési tárgyak is nálam a legjutányosabb áron beszerezhetők.

Rimaszombat, 1892. augusztus havában

kiváló tisztelettel

Kármán S.

1—*

könyvkereskedése.

Eladó

egy zongora és egy garnitur salontutor. Bővebb értesítést a kiadóhivatal ad.

Árverési hirdetmény.

3178. sz. — Szab. Rimaszombat r. t. város tulajdonához tartozó tamásfalai, p. apáthii és kiserdői 738 kat. hold területén található folyó évi

gubacs-termés

eladása iránt tartott, azonban megsemmisített árverés helyett, új árverési határnapul augusztus hó 28-ikának délután 2 órája a városháza tanácstermébe kitűzetik. Venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek addig is a polgármesteri hivatalba megtekinthetők.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város Tanácsának 1892. évi augusztus hó 23-ikán tartott ülésében. Szabó György, polgármester.

HEKSCH BERTALAN,

csemege-, fűszer- és lisztkereskedése

Rimaszombat, Főtér 25. sz. (Tóth József iparbanki pénztáros ur házában).

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy nagybátyám: Weisz Károly ur üzletéből kiléptem, s helyben a Főtér 25-ik sz. a. — Tóth József iparbanki pénztáros ur házában — egy minden tekintetben jól felszerelt

csemege-, fűszer- és lisztkereskedést

nyitottam. — Mintán a kereskedelem ezen ágában nagybátyám üzletében való 20 évi működésem alatt lehető legalaposabb jártasságot szereztem: ez a kedvező körülmény is remélni engedi, hogy a nagyérdemű közönség, — melynek jóindulatát a jutányos árak mellett való pontos és lelkiismeretes kiszolgálát által is teljes mértékben kiérdemelni föigyekezetem lesz, — becses pártfogásában részesítend.

A n. é. közönség szíves támogatását és pártfogását kérve, maradtam

Rimaszombat, 1892. augusztus 24-én.

Teljes tisztelettel

HEKSCH BERTALAN.

1—3

RAKOTTYAY TESTVÉREK

papir- és könyvkereskedése, könyvkötészet

Rimaszombat, Fő-tér 4. sz. (Soós Mihályné-féle házában.)

Üzletmegnyitás.

Alólírottak tisztelettel tudatják a nagyérdemű közönséggel, hogy folyó évi augusztus hó 28-án a Főtéren özv. Soós Mihály házában (a városháza mellett) egy minden igényeket kielégítő papir- és könyvkereskedést, valamint könyvkötészetet nyitunk. Ajánljuk a különféle tudomány s-, szépirodalmi-, vallásos-, ima-, iskolai-, író és üzleti könyveinken kívül a nagyválasztéku író-, levél- és rajzpapírjainkat; nemkülönbén író- és rajzszerszereinket; valamint különféle díszműaruinkat, u. m. albumok, emlékkönyvek, író-mappák, tintatartók stb. stb. a legjutányosabb árak mellett.

Gymnásiumok, polgári és népiskolai tankönyvek szintén kaphatók és ezeknek bekötötése gyorsan és jutányosan eszközöltetnek.

Ugyanitt az új italméresi törvény 40 kron kapható.

Uj vállalatunkhoz a n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradtunk

Rimaszombat, 1892. augusztus 24-én

kiváló tisztelettel

RAKOTTYAI TESTVÉREK.

1—*

Keresek

Rimaszombatban egy fűszer üzletnek helyiséget lakással, pineze és raktárral a főtéren, esetleg a Kossuth-utca első vagy második épületében.

Leveleket kérem intezni

Issekutz Béla

1—3 Budapest, V. Akadémia-utca 8. sz.

Szülők figyelmébe!

Egy jó családból való gymnazista tanulót a közlegő tanévre, teljes ellátásra elvállalna egy rimaszombati intelligens család.

Bővebb értesítés e lap szerkesztőségében szerezhető.

Kiadó lakás.

Egy utcái, egy udvari szoba, előszoba, konyha, kamara, pineze, esinos kert, nyári ebédlő (fásszin), szép helyen **Kossuth utca 19. sz. a.** elköltözés miatt, minden órán kiadó.

TISZTA VÉR

az egészség! 1—*

Titkos betegségek, kiütések, halvány-ság, általános fáradtság, gyengeség: mind-ez eltűnik, ha a vér egészséges! Gyógymódunk alkalmazása mellett kezeskedünk a gyökeres gyógyulásról. Kérdezősködő levelekhez levélbélyeg csatolandó.

„Office Sanitas“, Paris
30, Faubourg Montmartre

Hirdetmény.

185. és 193. sz. — Alulirt kiküldött végrehajtó, az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbíró-ság 1103. és 1104. számú végzése által az **Első magyar általános biztosító társaság** és **Schneller és Stiller cég** végrehajthatók javára **Lakatos Ferencz** rimaszécsi lakos ellen 488 frt 71 kr. és 104 frt 50 kr. törke, ezeknek megítélt kamatai és eddig összesen a két ügyben 77 frt 86 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 3290 frtra becsült szarvasmarhák, lovak, háziállatok és takarmányból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az 1189-ik és 1244-ik számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Rimaszécs és Csiz községében leendő eszközökre **1892. év augusztus hó 31-ik napjának** délelőtti 9 óra határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Rimaszécsen, 1892-ik évi augusztus hó 11-ik napján. **Salamon Béla**, kir. bírósági végrehajtó.

ESKÓR

(epilepsia) 1—*

viisszaesés nélkül gyógyítható. Ezer és ezer bizonyítvány tanúsítja a tudomány ezen bámulatos diadalát. A betegségről szóló kimerítő leírások, levélbélyegek kapesán a következő címre intézendők:

„Office Sanitas“, Paris
30, Faubourg Montmartre.

Bécs, 1873.
Érdem-érem.

Budapest, 1885.
Nagy díszoklevél

Zágráb, 1891.
Díszoklevél.

Eszék, 1889.
Díszoklevél

N.-Palánkán 1887
Arany-érem.

London, 1878.
Díszoklevél

CSIK JÓZSEF

25—38

es. és kir. kizárólag. szabadalm.

első szerémi portland-cement és vízhatlan mészgyár

BECSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V. ker. Rudolf-rakpart 8. szám.

Ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi előljárások, valamint a n. é. építő-közönség figyelmébe saját gyártmányu

Portland-cement és vízhatlan meszt

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítatnak. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra készséggel megküldetnek.

Páris, 1867.
Bronz érem.

Keeskmét, 1872.
Ezüst érem.

Ujvidék 1875.
Arany érem.

Szeged, 1878.
Érdem-érem

Trieszt, 1883.
Arany érem.

Makk és gubics árverés.

Alólirt erdőhivatal kerületéhez tartozó erdőségek ez évi gubics- és makktermése f. évi szeptember hó 6-án d. e. 10 órakor **Jolsván** az uradalmi kastélyban árverés útján fog eladtni. Bővebb felvilágosítással alólírott erdőhivatal és a **Coburg hercegi erdőgondnokság Köviben** szolgálhat.

Coburg hercegi erdőhivatal Vizesréten, (u. p. Nagyrőcze)

Makk eladás.

A méltóságos **báró Luzénszky Henrik** ur tulajdonát képező **rendkívül dus makk termés**

(Balincz, Jelene és Török: 1000 kat. hold; Haraszt, Mastinecz és Perena 500 kat. hold) szabad kézből eladó.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal **Osgyánban** (Gömör-megye.) Posta helyben.

Hirdetmény.

Szendrő, Rudobánya, Felső-Telekes, Szőlős-Ardó szomszédos községekben az uradalmi erdőkben mintegy 3000 holdon bőven megtermett

tölgymakk és gubics

egészben vagy részletekben **folyó év szeptember 4-én d. n. 3 órakor Szendrőn** (Borsodmegye) tartandó árverésen el fog adatni. 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok az árverés kezdetéig fogadtatnak el s annak befejeztéig fognak felbontatni.

Kiss Gusztáv,
uradalmi kasznár Szendrőn.

Hirdetmény.

3763. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati kir. ügyszék** végrehajthatónak **Dombi Péter** alsó-szuha lakos végrehajtást szenvedő elleni 65 frt 38 kr. bünvádi eljárás és 287 frt 14 kr. rabtartási költség s járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Alsó-Szuha községben fekvő, az alsó-szuha 110. sz. tjkvben A I. 1—12. sor sz. a. $\frac{2}{8}$ urb telekből, urb erdő s legelőből **Dombi Péter** illető $\frac{1}{4}$ részére 650 frtban és A + 3204, 3245. hrszból **Dombi Péter** $\frac{1}{4}$ részére 64 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1892. évi október hó 26-ik napján** délelőtti 10 órakor Alsó-Szuha

községében a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis az A I. alatti birtokra 65 frtot, az A + alatti birtokra 6 forint 40 krt készpénzben, vagy az 1881: évi LX-ik törvény czikk 42-dik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-dik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törvény-czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1892. évi július hó 3-án.
A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Altdorffer, kir. tszéki bíró.

Makkárverezés.

A **báró Vay Dénesné** tulajdonát tevő derencsényi és szilistyei erdő jelentékeny mennyiségű idei **makktermés folyó 1892. év szeptember hó 3-ik napján** délután 3 órakor **Molnár József** ügyvéd ur irodájában Rimaszombatban, nyilvános árverés útján el fog adatni, mire a venni szándékozók a megjelölt helyen és időben tisztelettel meghivatnak.

1—2

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület évi közgyűlése Dobsinán.

A „Gömör-Kishont” saját külön tudósítójától.

Az első nap (aug. 16.) délutánján egybeseregelvén a kerület vezérferfiái és képviselői, mindenképp az egyházkerületi bizottság a kerület és az eperjesi collegium közti viszony szabályozása végett s a számvévszék ült össze, hogy az összes pénztárak költségvetéseit megállapítsa. Egyidejűleg a kerület tanárai is tanácskoztak belső ügyeiről s különösen a felekezeti tanároknak állami nyugdíjaztatása ügyében megállapították a közokt. miniszterhez terjesztendő emlékirat szövegét.

Második nap (aug. 17.) tartotta meg az egyházkerületi gyámintézet bizottság ülését, melyet Dianiska Endre egyházi elnök vezetése alatt közgyűlés követett. Itt osztották ki a szűkölködő egyházak közt a szeretet adományait s megválasztották világi elnökül Szentiványi Árpád gömöri esperességi felügyelőt. Majd bizalmas értekezletre gyűltek össze az egyházmegyéek elnökei, valamint a kerületi Baldáesy-bizottság tartotta meg ülését.

Délután 2 1/2 órákor külön vonat szállította a distinguált társaságot Rozsnyóra. Az elnökség, a képviselők, Dobsina városa és egyházának számos férfi és nőtagjai az ugyanegy időben déli irányból vasuton érkezett képviselőkkel egyetemben imponáló menetben gyalog indultak a rozsnói temető felé, hogy lerójják Czékus püspök nagy szellemé iránt a kegyelet adóját.

Az egyházkerület ugyanis nagynevű elhunyt püspökének elévülhetetlen érdemeit méltányolva emléket emelt sírja fölé! Ennek ünnepies átadása ment ezuttal végbe. Az oltárszerű emlék a sírkert bejáratától balra a fal mellett van elhelyezve. Anyaga pátyi mész, fekete sient-lapján a következő felirattal: „Czékus István püspök kimagasló érdemeinek elismerésül s hálás méltatásul a tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület. Született Gömör-Panyiton 1818. december hó 22-én, meghalt 1890 február hó 6-án. Nagy volt ő hitben s égi reményben. Sírja fölött lengjen a hálás s örök kegyelet!” A sír ki nem domborul, csak helye van egy körkörös faragott köszegélyvel kerítve, s belül virágokkal beültetve. Az egészet vasrácszat foglalja körül.

Ezzel szemben volt fölállítva egy emelvényvel el látott oltár, melyen gyászfáklyák égtek. Az egész feketével borítva. Ezen körben foglalt helyet a boldogult püspök családja; a roppant nagyszámu közönséget védtek a köröskörül levő fák lombjai a tikkasztó hőség ellen.

A gyászünnepeket a dalos kör nyitotta meg szabatos énekével, mely után Zelenka Pál a kerület aranyszájú püspöke mély érzéssel a kerület kegyeletét tolmácsolván, átadta az emléket a rozsnói egyháznak gondozása alá. Ennek nevében Terray Gyula lelkész s főesperes vette át, hogy folyton ébren tartsa a nagynevű püspök emlékét a hálás hívek szívében. Magasabb szárnyalásu alloensioja végül sokaknak könnyeket esalt ki szeméből. Zelenka püspök záró imája esordultig tölté meg a szíveket. Az ő imájára az emberek átszellemülnek. A dalos kör még egy búesnt zengett s a nagy közönség elérzékenyülve hagyta oda a szentelt hantokat.

Mielőtt azonban tudósítót tisztünket folytatnók, nem hagyhatjuk szó nélkül észrevételeinket a síremlék illetőleg. Reánk és sokakra azt az impressiót tette ama künöségnek sírja és emléke, mintha nem is egy Czékusnak és nem is egy egyházkerület emelte volna azt. Pátyi mészkből s oly kicsiszterűnek és kevésbé izlésesnek kellett azt az emléket készíttetni?! És — ha jól vagyunk értesülve — ez másfélszer forintba került? Valószínűleg azzal a sír-köszegélyvel, mely unicum. Kellott annak ovalisnak lenni? Nem vagyunk tájékozva, ki, vagy kik intéz-

kedtek e síremlék tervezése s előállításá körül, hanem az bizonyos, hogy ott a helyszínen sok elégedetlen szót lehetett hallani. Nem egy botrányozott meg azon is, hogy a vaskerítést még csak be sem festették, hanem azon módon rozsdásan hagyták ily fényes gyászünnepre. A kegyelet egyébiránt gondoskodott, hogy a sírhelyet virággal és koszorúkkal elhalmozza.

A különvonat 5 órákor röpté vissza Dobsinára a nagyszámu társaságot. Egy óra mulva harangszó gyűjté egybe a híveket a gyönyörű gótstilü templomba istentiszteletre. Vegyes énekkar zengette a zsolozsmát orgona kísérettel, mely után Wünschendorfer Károly poprádi lelkész mondott tartalmas s igazi szónoki vervevel — beszédét német nyelven.

A rendezet értelmében igaz, hogy a ker. gyűlés alkalmával az egyház nyelvén tartják az istentiszteleteket: de mégis, mégis ideje volna ezen változtatni. Hadd hal-lottak volna a jó dobsinaiak, kiknek hazafiságukhoz soha kétség nem férhet, egy kis jó magyar beszédet. Istentisztelet után offertorium volt a magyarországi egyetemes ev. egyházi gyámintézet „szeretet-adománya javára.”

Jó is volt eleve meggyújtani a ezillárokat, mert mire vége volt az ájtatosságnak már besötétedett. Így aztán a lámpafénynél tartották meg a városháza nagy termében a közgyűlést előkészítő rövid értekezletet.

E napot ismerkedési estély zárta be a Casino helyiségében, mely esendesen folyt le díkeziózás nélkül s éj-féltájban véget ért.

A harmadik napon (augusztus 18-án) magyar nyelvű istentisztelet előzte meg a közgyűlést. Farbaký József nyiregyházi lelkész és főesperes imádkozott áhitattal s benső érzéssel, imájába foglalván a király ő felségét, ki-ért ma, születés napján a népnek milliói fohászknak.

Az istentisztelet befejeztével ott a templomban kezdetét vette a közgyűlés.

Péchy Tamás egyh. ker. felügyelő nagyszabájú beszéddel nyitotta meg azt. Visszapillantást tett a lefolyt év egyházi eseményeire, hangsúlyozta a zsinat nagyfonságu eredményeit, buzdítván és intvén az egyház tagjait az egyház szeretetére s a büszsre, mire éppen most nagy a szükség, hogy a közgyűlés a révbe juthasson. Lelkes „éljenek” hangzottak föl mindannyiszor, valahányszor egy-egy fontosabb mozzanatot vázolt remek beszédében.

Zelenka Pál püspök a közgyűlés nevében üdvözöl-vén elnöktársát, kérésére a tisztviselők és bizottságok mandátumát egy évre meghosszabbították. Püspöki évi jelentése a kerület összes szellemi és anyagi ügyeit öleli föl. Minden szava az apostoli buzgalom nyilvánulása. Az elkeresztelesi vitáról szólván, kijelenti, hogy az 1868. évi törvényhez szigoruan ragaszkodunk; annak bármely irányban való módosítása a nem róm. kath. többség jo-gának és érdekeinek egyenes megsértése volna. Csak egy esetben lenne a szülők természetes joga veszedelem nélkül kimondható, s ez volna a kath. egyháznak az államtól teljesen különválasztása s oly autonómiaival való ellátása, milyennel mi dicsekszünk, vagyis az 1848. XX. t. cz-ben kimondott nagy elvnek e tekintetben is valósi-tása és az államnak egyforma mértéke. E bajon tehát egyházunkat illetőleg mi sem segíthetne alaposabban, mint a lelkipásztori hűség és sikeres gondozás folytán a láthatatlan egyháznak lelkes egyháztagokkal való szapo-ritása. A közgyűlés az e szellemben mondott jelentést egyhangulag magáévá tette. E jelentés szerint a mult évben adományok és hagyományok czimén 130,000 fít folyt be; több zsinati tag (Péchy, Radványi, Szentiványi) napidíjajkat az egyház javára engedték át. Osztatlan el-ismerés nyilvánult ennek folytán a püspök iránt.

A közgyűlés részvétét fejezte ki Révész B. ev. ref. püspök alhunytá fölött üdvözlétét Kiss Aron püspökké

megválasztása fölött. Elfogadta a bizottság jelentését az eperjesi collegiummal kötött jogviszony tárgyában, mely szerint évenként ezer forinttal járult fentartásához. Voltak, kik fontosabb egyházi czélokra ajánlották volna forrástani ez összeget, mennyiben hittani intézete és tanítóképzője még nincs ellátva mindazon eszközökkel, melyek fontos hivatásuk betöltésére képesítenék. Az új tátrafüredi temp-lomban fölvaltva fognak istentiszteletet tartani a kikül-dött lelkészek.

Örvendtes tudomásul vette a közgyűlés az eperjesi tanítóképző jelentését, bár nincs módjába a kerületnek még most, hogy a törvényszabta negyedik évi tanfolya-mot szervezhesse. Az egyes bizottságok jelentéseit, a fő-, közép- és népiskolák állapotára ugy a Baldáesy alapítvány évi jövedelmének szétosztására vonatkozólag többnyire helyeslőleg tudomásul vették. Ezek szerint a fő és közép-iskolákban szaporodott az ifjuság száma és erősödött a hazafias szellem. Ösztöndíj 9 ifju részére 700 fítot és 10 egyháznak 440 fít segélyt szavazott meg a közgyűlés. Az alapítványok összege 186,149 fít; az egyetemes pénztár bevétel volt 12 581 fít. Kiadása ugyanannyi. Tudomásul vette a közgyűlés az érettségi és a vallástani érettségi vizsgálatokról, a ker. árvaházról, a tankönyvekről, a tö-meges tűzkárbiztosításról, a ker. államsegélyről stb. szóló jelentéseit a bizottságoknak s egyes előadóknak.

A gölniezi presbiterek esküitétele ügyében Farbaký főesperes lett kiküldve. Az eperjesi, nyiregyházi, vala-mint a rimaszombati és rozsnói főgymnásiumoknak ál-lamsegély iránt kérévényeit pártololag terjeszti föl a köz-gyűlés az ősszel tartandó egyetemes egyh. közgyűlés utján a közokt. miniszterhez. Végül a jövő évi közgyűlés ide-jét szeptember második felére tűzték ki, míg a helynek kijelölését az elnökségre bízták.

Végül Péchy Tamás köszönetet mondott a közgyű-lésnek élénk érdeklődéséért s a higgadt tanácskozás eredményéért; mire Zelenka őszinte elismerését fejezte ki Péchynek, a közgyűlés buzgó és tapintatos vezetéséért, s a tanácskozást lélekemelő inával zárta be.

Délben 216 terítékű ebéd volt a kisededővő intézet udvarán, gesztenyefák árnya alatt, melyet a dobsinai egyház adott a kerületi közgyűlés vendégeinek tiszteletére. A harmadik fogásnál Péchy mondta az első áldomást ő felségére s hódolattal éltette a legoktományosabb fejede-lmet; majd Markó Sándor dr. rozsnói egyh. fel-ügyelő éltette Péchy-t, mint aki valódi atyjaként a kerü-letnek családias életet teremtett. „Ha már családot képe-zünk — ugymond Zelenka — annak egyik kiegészítő tagja az anyós, de a jó, hű anyós, ki szeretettel hatja át a családi életet” s mint ilyet élteti az agg Kra-maresikot, a tanárok nesztorát. Farbaký az apostoli lelkü Zelenka püspököt, Kramaresik Zelenkát és Bánót, Glauf Hámos főispánt, ez az espereseket és felügyelőket, Szon-tagh polgármester Kubinyi Aladárt köszöntötte föl. Azután a tósztok árja megeredt ugy az alsó, mint a felső táblánál.

Estve a gyámintézet javára igen sikerült hangver-senyt tartottak a dobsinai műkedvelők a vendéglő dísz-termében. Ifj. Gömör Károly nem mindennapi rutinját mutatta be a hegedűjátékban; majd Jäger Vilma kellő hangulnylyal szavalta Szávay Gyula „a régi félistenek” czimü szép költeményét. Gyönyörű baritonnal énekelt néhány magyar dalt Mesko Miklós dr. A hálás közönség szívesen megújraza. Fénypontja azonban az a magán-jelenet volt, melyet Zhaniel Fejér Camilla asszony adott elő oly praecisióval, hogy a legmagasabb igényeket is ki-elégítette. A hangversenyt egy férfi dalkar zárta be. Ezt követte a táncmulatság eleven jó kedvvel egész viradtig.

Dobsina városa méltó módon és magyaros vendég-szeretettel fogadta vendégeit. Vivat, crescat, floreat!

5+5

TÁRCZA.

A született feltaláló.

Irta: Bergl Sándor.

Leereszkedő köszöntéssel toppantott be reggeli 8 órákor Edison Elihu amerikai honpolgár Sir Thomson Haddan szabadalmi irodájába. Az iroda egyike a legjob-baknak és legkeresettebbeknek, és Edison Elihu ur egyike a legutolsó klienseknek.

Az irodában a szolgálta az állványokat és asz-talokat, kivüle senki sem volt az irodában. De azért Elihu, rendes szokása szerint, méltóságúteljesen beleeresz-kedett a Thomson ur klienseinek szánt karos székbe, épen ugy, mintha legalább is pár ezer dollárt hozott volna a találmánybuvárnak.

Edison Elihu 42 éves férfiú volt, szakál, bajusz és biztos jövő nélkül. Mesterségének a mulakatosságot val-lotta; tényleg tanult kereskedő, elesapott vasutas, szolgál-talban lévő házimester és született lángész és feltaláló volt. — Ez utóbbi mesterségében legnagyobb tökélyre vitte. Találmányainak számát ő maga sem tudta; de annyit önértetesen állított mindig, hogy találmányai az emberiség jövő boldogságát hordják méhükben, lángészét az iparnak egymástól nagyon távol eső terein foglalkoz-tatta. Találmányai a legváltozóbb ipari czikkeket ölelték fel és megtöltötték bizarr képekkel elesigázott agyát, min-tái pedig szük lakásának minden zegét-zugát. Annnyira vitte a feltalálást, hogy bizony, ha istállója van, még eb-be is esupa új találmányu minta-paripát állított volna.

Mint minden emberi cselekedet, ugy Edison Elihu találmányai is alá voltak vetve holmi földi fogyatkozás-oknak. Először semmit sem értek, másodsor a legbi-zarabb kategoriába tartoztak, harmadsor pedig azt a szégyent hozták Elihu fejére, hogy miattuk böles okozó-juk New-York összes, szám szerint 65 szabadalmi irodájá-ból ki . . . — Edison Elihu a pénztelen feltalálókhoz tartozott, de azért ez — a kiküszöböltetés keserves per-cezeitől eltekintve — nem hervasztotta el viruló reményeit.

Minden reményének, önbizalmának és egész lényé-nek egy támpontja volt a neve. Ezt hangsúlyozta vala-hányszor egy-egy találmányáról beszélt — soha sem be-szélt másról. Ezzel akart imponálni, meg a leborotvált ábrázatával, a milyen a valódi Edisoné is. Csak egyről feledkezett meg. Arról ugyanis, hogy az igazi Edison-nak a neve Tamás, Elihu pedig a feltalálás büvés mester-ségében volt Tamás. A villamosságban s a repülésben egtöbbet fáradozott Elihus a repülés terén nem is kel-

lett kísérletekkel vesződni, mert valahányszor egy-egy szabadalmi irodába ment, mindannyiszor önkéntelenül kísérletezett.

Első találmánya egy ablakkal ellátott esernyő volt, melynek czélját az képezte, hogy regényes hajlamu ifjak és leányok esős időben is láthassák a vándorló felhőket. Második terméke épen nem meddő lángészének egy esz-mahuzóval összekötött petróleumlámpás, melynek czélját nem igen kell megmagyarázni. A későn hazajövő férj ugyanis csak beleállítja czipőjét a huzóba és a lámpa meggyulad. E találmány különös tekintettel van a pityó-kos állapotban leledzőkre.

E nyughatatlan fej most már a mosónék tönkre-tételére fordította erejét, akik neki sok kellemetlenséget okoztak. Feltalált egy 365 finom rétegből készült férfi-ínget. A napi használat után le kellett szakítani a felső réteget és az ing ilyetén leszólgálta az esztendő. Szökő-évekre külön 366 rétegu ingek gyártását vette czélba, nehogy a rétegek és napok számának össze nem egyezése miatt kifogásolják találmányát a pedans amerikaiak.

Valahányszor találmányai értékesítéséhez fogott, mindannyiszor kudarcz lett a dolog vége. Mindegyik ta-lálmányára külön részvénytársaságot akart alapítani, de ez sehogy sem akart sikerülni. A különben vállalkozó szellemű yankeek igen zsugoriaknak mutatkoztak vele szemben. Lelki szemei előtt óriási számoszlopok állottak, amelyeknek mindig megmaradt az a hibájuk, hogy csak számoszlopok. — Így találgatott fel, így ábrándozott és számolt 15 sovány esztendőn át Elihu, minden évben remélve, hogy a következő lesz az a várt kövér esztendő, és minden esztendőn csalódva, hogy ez sem volt az.

Most is a következő „biztos” kövér esztendőn me-rengett el, midőn belépett az iroda tulajdonosa Mr. Thomson Haddan. Elihu felállott és jelentőségteljesen pislogott Mr. Thomson felé. De ez a legnagyobb ciniz-mussal, a milyen csak egy szabadalmi iroda-tulajdonostól kitelhetik, azt mondta:

— Tudja, hogy nincs időm, röviden főgezzünk.
— Igenis Sir Thomson röviden főgezni, olyan röviden, amint az ilyen genialis gondolatnál csak lehetséges.

S avval szembe a lehető legjelentősebb kerekdedsé-get nyerték, de ez Thomson urat nem hozta ki flegmá-jából. Egyet dörögött s foghegyről szóló csak.

— Folytassa.
Elihu folytatta.

— A leggenialisabb találmányról lesz most szó, azért különösen figyeljen Mr. Thomson, mert nem tudom, el tudom-e még egyszer mondani.

Elihu ugyanis azt gondolta, hogy minden lángész-nek hirtelen halállal kell kimulnia.

Arról van szó, hogy két igen hasznos dolgot, amelyek eddig külön tettek hasznos szolgálatakat, most egyesítsünk. Nemde ön is mindig ollagya a fogpisz-kálóját? Lássá, én is így vagyok vele, most sines nálam (ez igen hihető vol). De az inggomb, az mindig helyén marad. Rendeltetésénél fogva ugyanis az két ellentétes irányban huzó ruhadarabrészetnek lyukaiba van helyezve. Nem kell hosszasan magyaráznom, hogy a két ellentétes erő nyugalmat szül s az inggomb mindig helyén marad. Erre alapítom én a találmányt. Az inggombba helyezük a fogpiszkálót és ezental nem lesz oka senkinek sem panaszkodni arról, hogy fogpiszkálóját elvesztette. Azt is elmondom mindjárt, hogy szándékozom értékesí-teni. Természetesen szó sines arról, hogy ezt a talá-lmányt kiengedjük kezünkől. Mi ketten, ön Sir Thom-son és én Mr. Edison Elihu new-yorki lakosok, mi fog-juk ezen rendkívüli fontosságu iparezikkel a világ öt részét ellátni. Szállítani fogjuk Massachusetts államtól egész Tokióig. És Kamehatkától Kamerunig az emberek minde-mint inggomb fogpiszkálójával fogják fogaikat ebéd után tisz-títani, és fogpiszkáló inggombbal fogják ingeiket gom-bolni. 100000 dollár töke biztosan hoz évenként 8000 dollár kamatot. Ekkor megállt s jól megnézte gondolát-ban a 8000 dollárt.

Azután folytatta.
Önök van pénze, nekem nincs. Nekem van geni-ális találmányom, Önnek nincs. Adjuk össze e kettőt és 10 év mulva saját vasutaink fogják szállítani a fogpisz-káló inggombokat. Adja be a világ összes szabadalmi hivatalaihoz a szabadalmi kérévényeket.

Egyet mondok még. Ez a genialis találmány meg-érdemli, hogy születésekor rögtön megjutalmaztassék. En — és itt Elihu akadozni kezdett — legszebb jutalomnak tartanám Miss Ellen Thomsonnak, az ön leányának ké-zét. Itt állok, egy valódi gentleman, adja nekem leányát feleségül.

Mr. Thomson megnymta a esengetyüt. A szolgál-bejött, annak intett egyet és Sir Edison Elihu, számos genialis czikknek a feltalálója, kint volt a folyosón.

Ez volt az egyetlen szabadalmi iroda New-Yorkban, a hova még mehettem és most innen is . . .

Lent a kapu alatt Mr. Thomson ezéttáblája alatt állott meg Mr. Edison Elihu s azon gondolkodott, hogy honnan vegyen utiköltségre való pénzt Washingtonba. Ott vannak még szabadalmi irodák.

Törvényszéki esarnok.

A rimaszombati kir. törvényszék fenyítő osztályánál a hét folyamán következő bűnügyek kerülnek nyilvános tárgyalás alá:

Augusztus hó 24-én:

1. Hatóság elleni erőszak és egyéb büncselekményekkel vádolt Köhler László elleni ügyben folytatolagos végtárgyalás.

2. Lopással vádolt Groncz Mária és társai elleni bűnügy végtárgyalása.

Augusztus hó 25-én.

1. Lopással vádolt Igó János bűnügyében végtárgyalás.

2. Gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségével terhelt Lesko György elleni bűnügy végtárgyalása.

Értesítés

Tisztelettel és hivatalosan értesítem a gömörmezei ifjuság „Tompa szobor egyesület”-ének tagjait, hogy 1892. aug. 30-án d. e. 9 órakor a rimaszombati főgymnásium torna-esarnokában közgyűlés leendő. A tagok tömeges megjelenését annyival is inkább óhajtom, mert a folyó ügyek elintézésén kívül, több igen fontos ügy elintézése vár reánk.

Az ügy iránt érdeklődő nem egyesületi tagokat örömmel fogadjuk.

Hazafiúi üdvözléssel maradtam

Hanván, 1892. évi augusztus hó 22-én.

Báró Nyáry László, egyesületi elnök megbízása folytán és nevében:

Réthy Andor, alelnök.

Helybeli hírek.

Gömör-Kishont megye földrajza. Irta: Simkó Endre polg. isk. tanár. Midőn e feletti szükséges lézagpótló művecske f. évi május hó végén megjelent, örömmel üdvözlötték s részletesen ösmertették ezt a megyei lapok. Most, midőn az új tanévtől csak napok választanak el, felhívjuk a tanítóság figyelmét e könyvre, melyet a megye földrajzának módszeres, helyes tanításával senki sem nélkülözhet, mely részint mintegy vezérfonalul szolgál a kezelőnek, másrészt tanulságos olvasmányt, igen hasznos észszerűen használható tankönyvet képez a népiskola III-ik osztályu növendékei számára. Ara a nyolc szöveg közé nyomott térképpel ellátott könyvnek 20 kr., 23 kr. előleges beküldése mellett bérmentve veszik a megrendelők. A könyv bizományosa Rakottay Lajos Rimaszombathban, a megrendelések is ide küldendők. Különbön a vidéki vásárokon is kapható e művecske.

Az uszoda hős hullámai nyújtanak egyedüli menedéket a tropikus forróságban. Ki is használja mindenki az alkalmat. Helyesen van az idő is beosztva; csak pontosan kellene megtartani a programot szerint. Mi keresni valójuk van a serdülő és kis fiúknak ott, mikor férfiak fürdőknek? Ez egyáltalában meg nem engedhető. Csodálni lehet azokat az apákat, hogy be nem látják ennek hátrányait gyermekeikre nézve. — Különbön az uszodához vezető hidpadlón is javítani kellene, míg valami baj nem történik.

Bücsu. Mindazon t. ismerőseim, kiktől részint távollétük, részint akadályoztatás miatt személyesen búcsút nem vehettem, fogadják ez uton magam és családomnak legmélyebb búcsúüdvözlését. Tartsanak meg szíves jóakaratu emlékezetükben ép úgy, mint én és családom mindig örömmel fogok reájuk visszaemlékezni.

Rimaszombat, 1892. évi augusztus 25-én.

R. Vozáry Gyula.

Vármegyei ujdonságok.

Orvos-választás volt f. hó 11-én Jolsván; s bátran elmondhatjuk, hogy a jolsvaiak meglehetősen szerencsés választást csináltak, a mennyiben a város orvosává közmelegedésre Dr. Tóthy János, városunk jeles szülöttje választott meg, kinek nagy orvosi gyakorlata, a megyei kórházunkban s a főváros nevezetesebb kórházaiban szerzett tapasztalata, valamint lelkiismeretes humanizmusa egyaránt kellő garantiamint nyújtanak arra nézve, hogy Jolsva város közegészségügye jó kezekbe lett letéve; miért is úgy a választóknak mint a megválasztottnak őszintén gratulálunk.

Kinevezések. Kolbay Sándor, beszterezébányai kir. aljárásbíró a rimaszombati kir. törvényszékhez bíróvá, Frisch Ferencz edelényi kir. aljárásbíró a rimaszombati kir. járásbíróhoz járásbíróvá, farkasfalvi Farkas Géza a magyar királyi Ludovika akadémia végzett növendéke a 6-ik számú honvédtiszáredhez hadapród-tiszthelyettesé nevezetett ki.

Nagy szerencsétlenség. A rima-murány-salgó-tarjani vasmű-részvénytársaság líkér-vashegyi sodronypályáján folyó hó 22-én nagy szerencsétlenség történt. A vashegyi telephez közelebb eső pályatest egyik u. n. pyramis építménye ugyanis megrongálódott és a műszaki vezetőség annak kijavítását eszközöltetvén, az említett napon a javítás alatt levő faépítmény összeomlott s az alatt dolgozó munkások közül kettőt agyonsújtott, hármat pedig súlyosan megsebesített. A sérülteket a líkéri gyári kórházba szállították ápolás végett. A szerencsétlenség okának felderítése iránt vizsgálat van folyamatban, minél fogva az ügyről ez idő szerint egyebekben nem nyilatkozhatunk. A vizsgálat eredményét annak idején közölni fogjuk.

A krasznahorka-várallyai vár. — melynek műtörténelmi kincsét a gróf Andrássyak családi sírboltja képezi, melynek restaurálására most évenként mintegy 10,000 frtnyi költséget fordít a tulajdonos Andrássy Dénes gr., — legújabb intézkedés szerint a közönség megtekintésére csakis minden hét szerdáján nyitattik meg. — A családi kápolna legközelebb ismét két érdekes műalkotással fog gazdagodni; ugyanyis Zala György kitünő szobrászunk most dolgozik az Andrássy Gyula és Manó grófok mellszobrán, melyek a várkápolna egy-egy alkalmas pontjára fognak elhelyeztetni.

§ Mulatság Ózdon. A Rimamurány-Salgó-tarjani aszmű részvénytársaság ózdi vasgyár telepén a nevezett

társaság fiatal tisztviselői elhatározták, hogy a kolera elijesztése céljából táncmulatsággal egybekötött kerti-estélyt rendeznek. Folyó hó 14-én tartott meg a mulatság, mely azzal kezdődött, hogy a „bányarémek” festői kosztümjükből megjelentek „12-en” kellő tüzfénytől körülvéve, nyilván azért, hogy a bűt elriasszák. Utánuk jött „Bachus bevonulása,” melyet sikerült tüzi-játék kísért. Majd „tombola-játék”, s ezután tánc következett. A fiatalok kivilágos kiviradton is tul táncolt. A mindenképp sikerült mulatságnak egy távirat vetette végét, mely a társulat tisztelt elnökének váratlanul bekövetkezett halálát tudatta. Az első négyest 40 pár táncolta. Ott voltak: Adám Lajosné (Bolyók), Benyó Béláné (Rimaszombat), Brunovszky Pálné, Boskó Józsefné, Csepányi Ignáczné (Csepány), Csemiczky Pálné (Budapest), Cservenka Ignáczné, Danesek Mihályné (Arló), Deessy Istvánné (Sáta), Dukesz Lajosné, Franich Camillné, Friedl Györgyné (Putnok), Gumann Istvánné, Gerecer Ferenczné, Hönes Edéné (Putnok), Mebron Jánosné (Bánhorvát), Hagen Lajosné, Janszky Istvánné, Kárpáthy Dezsóné (Budapest), Nick Mihályné (Arló), Att Józsefné (Budapest), Póka Gyuláné (Putnok), Pichler Jánosné (Bánszállás), Pamlényi Istvánné (Sajó-Várkony), Probst Lajosné (Sajó-Velezd), Szentmiklóssy Kálmánné (Arló), Szvoboda Jakabné (Salgó-Tarján). Leányok: Adám Ilonka, Benyó Aranka és Anna, Boskó Erzsike, Bahéri Gabriella és Irén, Cservenka Ilona, Csomós Flóra, Deessy Albina, Dubrovsky Mária, Gumann Ilonka és Lórika, Gerecer Ilonka és Iréne, Horváth Sárka, Halmai Ida és Irma, Herber Vilma, Hebron Ilona, Hönes Gizella és Anna, Lukovics Gizella, Májner Jolán, Pamlényi Margit, Szegedy Bella, Sterka Sulez Viktória stb. stb.

Tanítónő-választás. Rozsnyón f. hó 21-én a községi leányiskolához rendes tanítónővé Rada Margitot választották meg szavazattöbbséggel.

Építkezés Kokován. A kokovai róm. kath. hitközség alig egy éve emelt gyönyörű s a modern igényeknek minden tekintetben megfelelő iskolát és kényelmes tanítólakot, s a hívek áldozatkészsége máris lehetővé teszi a templom kicsinyítését és új plébánia építését. Ez utóbbinak építkezési munkálatai serényen folynak, úgy, hogy a csinos épület még ez év folyamán tető alá kerül.

A csizi fürdőben a napokban fényesen sikerült tűzijáték és kedélyes mulatság volt Tóth Mihály szegedi főmérnök előkezesége folytán, melylyel a szükséges anyagot átengedte Horváth József, Barthos István és Klobusiczky Tibor uraknak, a még mindég nagyszámu fürdőközönség kitünő élvezetben részesült. Az intézők nagy ügyességgel csináltak a szép tűzijátékot, melyet hajnalig fokozott jókedvvel tartó tánc követt. A diszes közönség sorában következőket látta tudósítónk: Szerdahelyi Ágostonné (Szathmár), Szunyogh Boriska és Pongrácz Olga bájos leányaival, Horváth Béláné Jenő fiával (Eger), Gerecer Lajosné (Szentes), Dr. Frank Miksáné leányaival (Miskolc), Lakatos Ferenczné (Rimaszék), Szafka Pálné (Edelény), Alitiz Pálné leányaival (Rozsnyó), Jalsoviczky Károlyné (Nagy-Körös), Fáy Margit, Fáy Lenke, (utóbbi gyönyörű dalaival nagy élvezetet szerzett a társaságnak), Molnár Józsefné, Glósz Arthurné bájos leányaival Vilmaival és Arankával, Horváth Józsefné; továbbá: Jalsoviczky István (N.-Körös), Báró Foullon de Norbeeck (Bécs), Guyon hadnagy (Miskolc), Klobusiczky Tibor (Monos-Petri), Zlinszky László (N.-Körös), Bánréti Fuchs Lajos (Bpest), dr. Glósz Kálmán (Eger), Dr. Hagde Gyula (Léva), Molnár József, Dessevffy Arpád (Rszécs), Horváth József és a fürdő kedvelt igazgatója Glósz Arthur.

Vasuti elgázolás. A folyó hó 18-án Tiszolezről Rimaszombat felé menő 6911. sz. személyvonat utasai Tiszolez és Nyustya közt, Fűrész községi határában reggeli 1/2 órákor idegrázó jelenet szemtanúi voltak. A nagy esésű pályán rendes sebességgel robogó mozdonytól körülbelül 300 méternyire egy ember ballagott a sínek szélén, legkevésbé sem ügyelve a közeledő vonat zajára. A vonatvezető gyors egymásutánban ismételve megadta a figyelmeztető fűtyöket, de a gyalogló ahelyett, hogy letért volna a pályatestről, a sínek közé lépett s teljes nyugalommal folytatta utját. A vonatnak felriadt utasai valószínűleg látták, hogy a szerencsétlenség kikerülhetlen. S valóban az azonnal alkalmazott erőteljes fékezés dacára a vonat kellő időben megállítható nem volt, a mozdony az előtte haladó embert elütötte, s kerekai között egy darabig magával hurezolta. Mikor a vonatot megállítani sikerült, annak kerekai közül darabokra zuzott fejjel, holtan huzták elő a szerencsétlent, kiről utóbb kitűnt, hogy Seszták Pál 34 éves fűrész lakos. Valószínűleg a pályatest tulsó részén legelesző juhait után indult s vesztére a meg nem engedett közelebbi utat; a vasuti vonal mentét választotta. A figyelmeztető jeleket azért nem hallotta meg, mert a szerencsétlen teljesen süket volt.

Vegyes hírek.

Előléptetés. Dr. Perjéssy Mihály, szegedi kir. ügyész a fehértemplomi kir. törvényszékhez bíróvá nevezetett ki. Rövid másfél év alatt ez a második előléptetés, mely a jeles képzettségű fiatal jogtudóst éri. A jól megérdemelt kitüntetés körünkben, a fiatal bíró szülővárosában általános örömet és meglegedést keltett. Kívánjuk, hogy igazságügyi szervezetünk ezen jeles ifjú tagja új állásában eddigi sikereit menél számosabb új érdemekkel gyarapítsa.

Javító érettségi vizsgálatok. A tiszai ev. egyházkerület főgymnásiumában folyó 1892. évi június havában végbement szóbeli érettségi vizsgálatok alkalmával, javító vizsgálatra utasított tanulók részére javító vizsgálati határnapul szeptember hó 9. és 10. napja tűzetett ki Késmárkra, a hol is a javító vizsgálatok Glauf Pál egyházkerületi jegyző és főesperes elnökelete alatt a főgymnásiumban fognak megtartatni.

A kassai közös biztosító bizottság az Eperjesen, Iglón, Beszterezébányán, Egerben, Miskolczon, Marmaros-Szigeten, Szatmáron, Ungváron, Nyiregyháza elhelyezett es. és kir. közös hadseregbeli és m. kir. honvédségek kenyer és zabszükségletének biztosítására pályázatot hirdet. Ajánlatok az első öt állomásra nézve 1892. szeptember hó 5-én délelőtt 9 óráig Kassán, az utóbb nevezett négy állomásra nézve pedig 1892. szeptember 9-én délelőtt 9 óráig Várpálánán Munkács mellett, a es. és kir. élelmezési raktárnál teendők vagy nyújtandók be. Erről a miskolczi kereskedelmi és iparkamara az érdeklődőket

azon megjegyzéssel értesíti, hogy bővebb felvilágosítással szívesen szolgál.

Tanügyi dolgok.

Értesítés.

A rimaszombati községi elemi és polgári leányiskolában a jövő tanév f. év szeptember 1-én veszi kezdetét, a beiratások tartatnak 1-étől bezárólag szept. 3-ig.

A beírás mindig d. e. 9-től 12-ig, s d. u. 3-5-ig történik, a Kishonthy-féle házban. A javító-, pótl- és felvételi-vizsgálatok szeptember 5-én tartatnak meg. Az év ünnepélyes megnyitása szeptember 6-án történik.

1. Az elemi iskolában egész évre: helybeli tanuló 3 frt, vidéki tanuló 6 frt tandíjat, s minden tanuló 1 frt beiratási, s 1 frt tanszerilletményt fizet.

2. A polgári iskolában: I. II. oszt. 3 frt, vidéki I. II. oszt. 6 frt, helybeli III. IV. oszt. 20 frt, vidéki III. IV. oszt. 40 frt tandíjat fizet. Minden beiratkozó növendék évente fizet 2 frt beiratási, s 2 frt tanszerilletményt.

A tandíj tetszés szerint két részletben fizethető a Kishonthy-házban levő tanácskozó teremben.

A felvételre nézve megjegyeztetik, hogy az első elosztályba oly tanuló léphet, ki 6-ik életévét már betöltötte.

A polgári leányiskola I. osztályába oly tanuló vétetik fel, ki 10-ik életévét már betöltötte, s az elemi iskola 4. osztályát jó sikerrel végezte, miről — ha idegen iskolából jő — bizonyítványt tartozik felmutatni, s esetleg felvételi vizsgát tesz.

A felsőbb osztályokba azok léphetnek, kik az előző osztályokat sikeresen elvégezték, a nyert bizonyítványt felmutatják, vagy ennek hiányában felvételi vizsgát tesznek, melyek díjmentesek.

Tandíjmentességért folyó évi szeptember hó 15-éig az iskolaszék elnökehez folyamodhatnak azok, kik illetékes hatóságtól nyert szegénységi bizonyítványt mellékeltek. Beiratási és tanszerdíj senkinek sem engedtetik el.

Ingyen könyveket csak egészen szegény jó magaviseletű és szorgalmas tanulók nyerhetnek, melyre nézve az igazgatósághoz intézett folyamodványok a beiratásnál nyújtandók be. *Az igazgatóság.*

Az iglói ág. hitv. ev. népiskola és polgári leányiskolánál az 1892—93-ik tanévre vonatkozó beiratások szeptember hó 1., 2., 3. és 4-én délelőtt 9—12 óráig és délután 2—4 óráig eszközöltetnek az intézet nagy termében.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember hó 5-én d. e. 9 órakor lesz.

A népiskola I. osztályába valláskülönbőség nélkül oly, mindkét nembeli tanulók vétetnek fel, kik 6 éves korukat már elérték, vagy azt az év folyamában fogják elérni, és a kik a védhímlőoltást sikerrel kiállították; a többi népiskolai osztályokba való felvétel az előmutatandó bizonyítvány vagy főlvételi vizsgálat alapján történik.

A polgári leányiskola I. osztályába csak oly leánykák vétetnek fel, kik 9. évüket már betöltötték és a kik a népiskola IV. osztályát sikerrel végezték, vagy ebbeli ismereteiket felvételi vizsgálat útján igazolják. A polgári leányiskola bármely osztályába felvehető minden oly tanuló, ki koránál fogva az általa kijelölt osztályba beillik és ebbeli ismereteit vagy iskolai bizonyítvány vagy főlvételi vizsgálat útján igazolja.

Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a nyilvános iskolák tanulói 12-ik életüknek betöltése előtt újra oltandók, s így a polgári leányiskolába sem vehetők be véglegesen, míg a hiány pótolva nincs, vagy nem igazolják azt, hogy az újraoltás kötelezettsége alól a törvény szerint fölmentettek.

Az egész évi tandíj a népiskolában és a polgári leányiskola I. és II. osztályában helybelieknek 5 frt, vidékieknek 10 frt. A III. és IV. polgári leányosztályban pedig a helybeliek 11 frtot és a vidékiek 17 frtot fizetnek. A magántanulókért a népiskolában 12 frt, a polgári leányiskolában pedig 17 frt fizetendő. A felvételi vizsga díja 5 frt.

A francia nyelvre, mint rendkívüli tantárgyra vállalkozó II. III. és IV. polg. leányiskolai növendékek heti két óráért, egy évre 6 frtot fizetnek.

A népiskola első osztályába lépő tanulók, valamint más tanintézetből először beiratkozók 50 kr., illetve 1 frt beiratási díjt fizetnek. Minden növendék köteles beiratás alkalmával a főlévi tandíjat lefizetni.

A tandíj részbeni elengedéseért folyamodhatnak a szegénységüket kellőleg igazoló, jó magaviseletű és dicséretes szorgalmu tanulók, mely esetben kérvényüket a beiratás alkalmával az igazgatónál benyújtani kötelesek.

A szülők kéretnek, hogy a felvételt kívánó növendék atyja, anyja vagy ennek megbízottja kísérletében a beiratásnál megjelenjen, hogy gyermekeik születési évét és napját bejelentsék, a történet himlőbeoltást, illetőleg az újraoltást pedig orvosi bizonyítvánnyal igazolják.

Vidéki tanulók elhelyezésére alulírott igazgató szívesen ajánl megfelelő és megbízható szállásadó családokat és mindennemű megkeresésre azonnal és részletesen válaszol.

Igló, 1892. évi augusztus hó 14-én.

Dobó Adolf, e. i. igazgató.

Piaci árak

Rimaszombathban, 1892. évi augusztus hó 19-én tartott heti vásáron:

	Métermázsánként	Hektoliterenkint
Tiszta buza	7.30— 7.20	6.00— 5.45
Feles buza	6.50— 5.80	0.00— 0.00
Rozs	6.00— 5.60	4.85— 4.50
Árpa	6.40— 6.20	4.10— 4.20
Zab	0.00— 0.00	2.10— 2.05
Kukoriceza	0.00— 0.00	5.00— 0.00
Bükköny	0.00— 0.00	0.00— 0.00
Krumpli	0.00— 0.00	2.00— 1.60
Köles	0.00— 0.00	0.00— 0.00
Széna kötve	2.60— 0.00	0.00— 0.00
Takarmány szalma	0.80— 0.00	0.00— 0.00
Alom-szalma	0.00— 0.00	0.00— 0.00
Zsupszalma	2.00— 0.00	0.00— 0.00